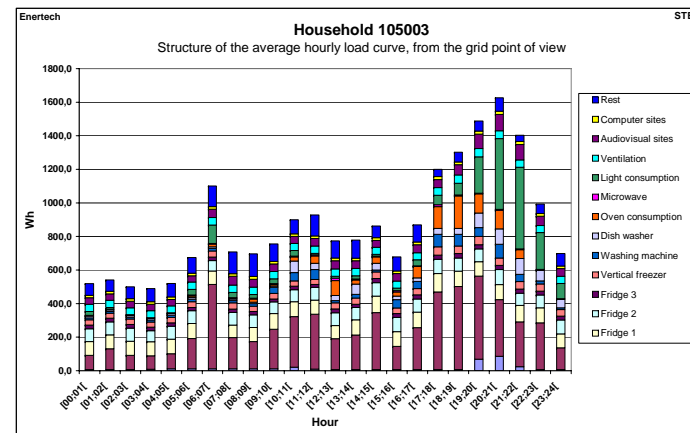
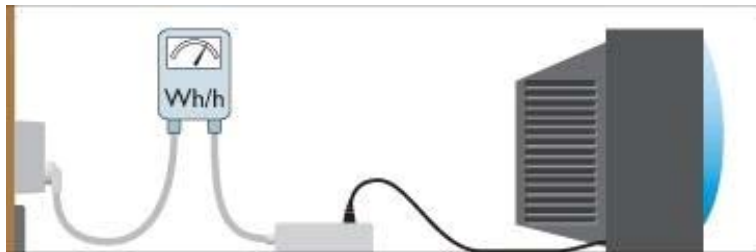

Mätningar av hushållsel - ännu mer slutspurt

Peter Bennich

Innehåll

- Bakgrund
 1. Energianvändningen i bostäder och lokaler
 2. Pågående studier
- Mätningar av hushållselen
 1. Kort om mätningarna
- Preliminära resultat
 1. Generella resultat
 2. Apparat- resp hushållsperspektivet
 3. Belysning, inkl beteendestudie nr 1
 4. Standby
 5. Hemelektronik, inkl beteendestudie nr 2
 6. Matlagning
- Vad återstår att göra?

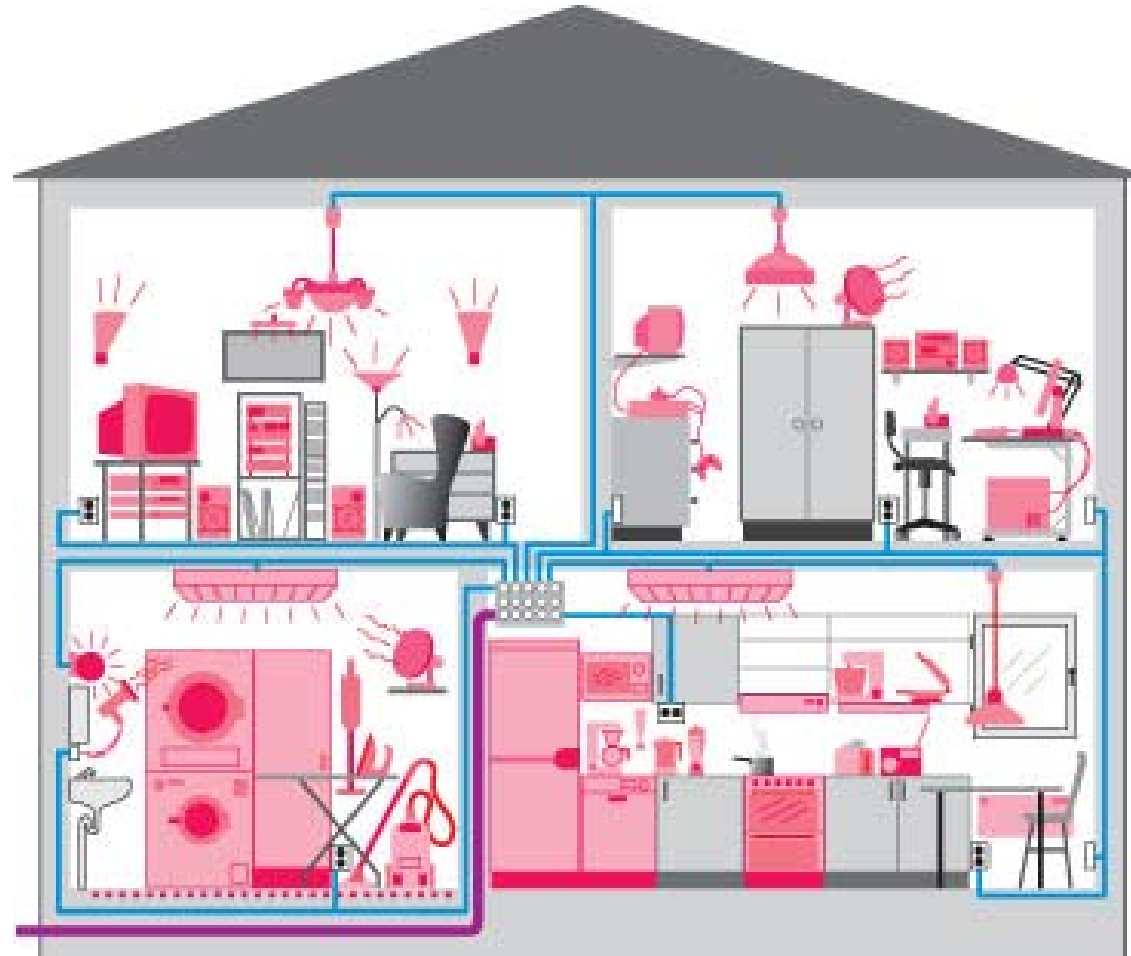
Bakgrund

- Bostäder och lokaler står för **drygt 31 %** av den *slutliga* energianvändningen i Sverige (2006: 126 TWh av 403 TWh)
- Det finns en **stor potential** att minska energianvändningen i denna sektor
- Nationellt mål att minska energianvändningen i bostäder och lokaler med 20 % till 2020
- **Detaljerad** information om hur energin används i bostäder och lokaler är dock gammal eller saknas helt

Mätningar av hushållsel

- Privata bostäder använder ca 80 TWh, varav hushållselen utgör ca 19 TWh
- Projektet "Mätning av hushållselen i 400 hushåll" ska kartlägga och förklara denna siffra
- Tre grundläggande frågor att besvara:
 - Hur ser *apparatbeståndet* egentligen ut hos olika slags hushåll idag?
 - Hur *energieffektiva* är de olika apparaterna?
 - Vilka *användarmönster* har olika slags hushåll?

Hur går mätningarna till?

Många apparater, särskilt lampor! Ofta mer än 60 stycken apparater i ett hus, varav 35-45 ljuskällor.

Mätningar

- Mäter även ventilation, varmvatten, cirkulationspumpar och elvärme (direkt, vattenburen, värmepumpar) när det går
- Dessutom mäts temperaturen inne och ute.
- Tidsupplösta data med 10 min medelvärden på apparatnivå.
- Mätningar ger således *lastkurvor på apparatnivå för olika hushåll*
- Svårt att mäta allt! Gömda laster, intermediära laster (dammsugare, t ex)
- Mål: försök att minimera den icke spårbara delen (Not followed) till att vara mindre än 15 %. Lätt för lgh, svårt för hus...

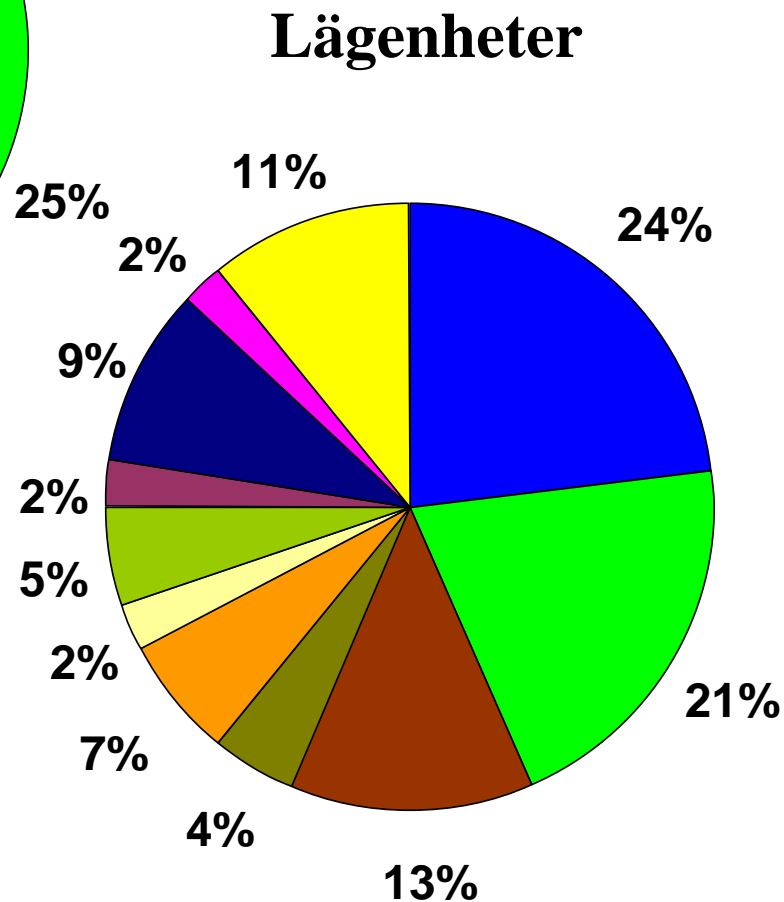
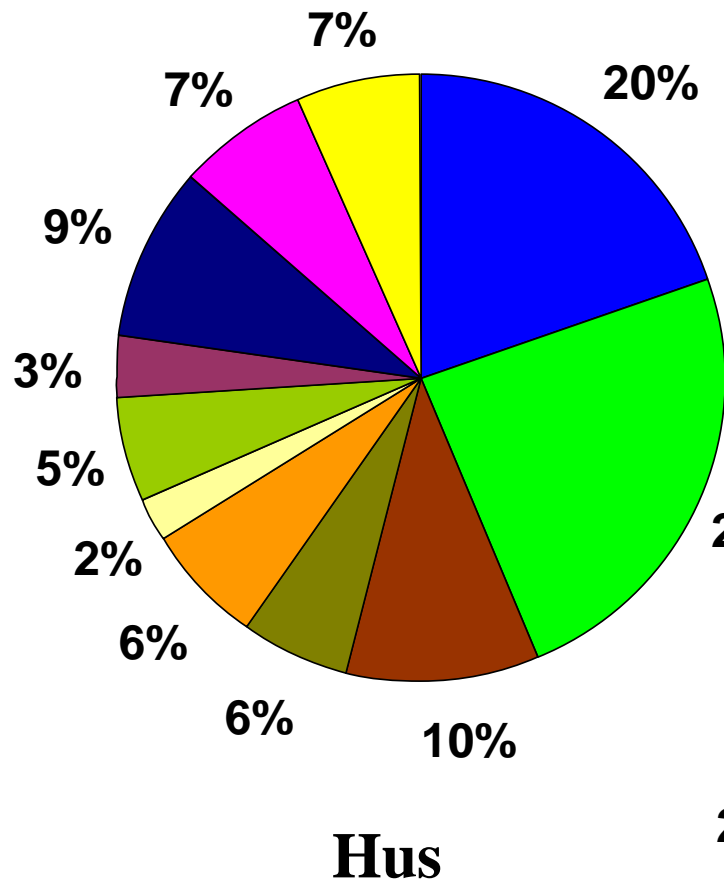
Socio-ekonomiska och övriga data från enkäter och besiktning

- Storstad, liten stad, landsbygd
- Hus eller lägenhet
- Area, antal rum, apparatinnehav
- Modellbeteckning och (därmed indirekt) energiklass på [energimärkta](#) apparater
- Modellbeteckning även på [TV-apparater](#)
- För hus: byggår, ombyggnadsår, uppvärmningssystem
- För lägenhet: Användning av tvättstuga eller inte
- Hushållets [sammansättning](#) – ålder, kön
- Hushållets [inkomst](#)
- [Besiktning](#) av installatören:
 - Fördelning av alla apparater, rumsvis
 - Fördelning av lampor (typ och placering), också rumsvis

Preliminära (okorrigerade) resultat

	Hus, samtliga hushåll [kWh/år]	Lägenhet, samtliga hushåll [kWh/år]
Kyl och frys	1020	720
Belysning	1275	630
Matlagning	510	390
Diskmaskin	305	120
Tvätt och tork	305	210
Stereo	100	60
TV	255	150
DVD, VCR mm	150	60
Dator med tillbehör	460	270
Övrigt	360	60
Ej uppmätt	360	330
<i>Summa hushållsel</i>	<i>5100</i>	<i>3000</i>

Relativ fördelning av hushållselen

- Kyl och frys
- Belysning
- Matlagning
- Diskmaskin
- Tvätt, tork
- Stereo, radio
- TV
- DVD + VCR o dyl
- Dator + tillbehör
- Övrigt
- Ej uppmätt

Trender:

Mätning i 66 småhus 1994:

- **Kyl och frys** klart störst, drygt 30 %
- **Belysningen** ungefär som idag, ca 20 %
- **Underhållningselektronik** långt under 20 %

Jämför med 2007: Elanvändningen ökat något, men framförallt har en **omfördelning av elanvändningen skett:**

- **Belysningen** den enskilt största posten – oförändrat hög eller högre
Totalt sett ca 3.5 – 4.0 TWh per år.
- **Kyl och frys** andra största posten – har minskat
- **Underhållningselektronik** (TV, PC o dyl) tredje största posten, *samt ökar!*

Uppdelning av hushållen i flera kategorier: Hushållsperspektivet

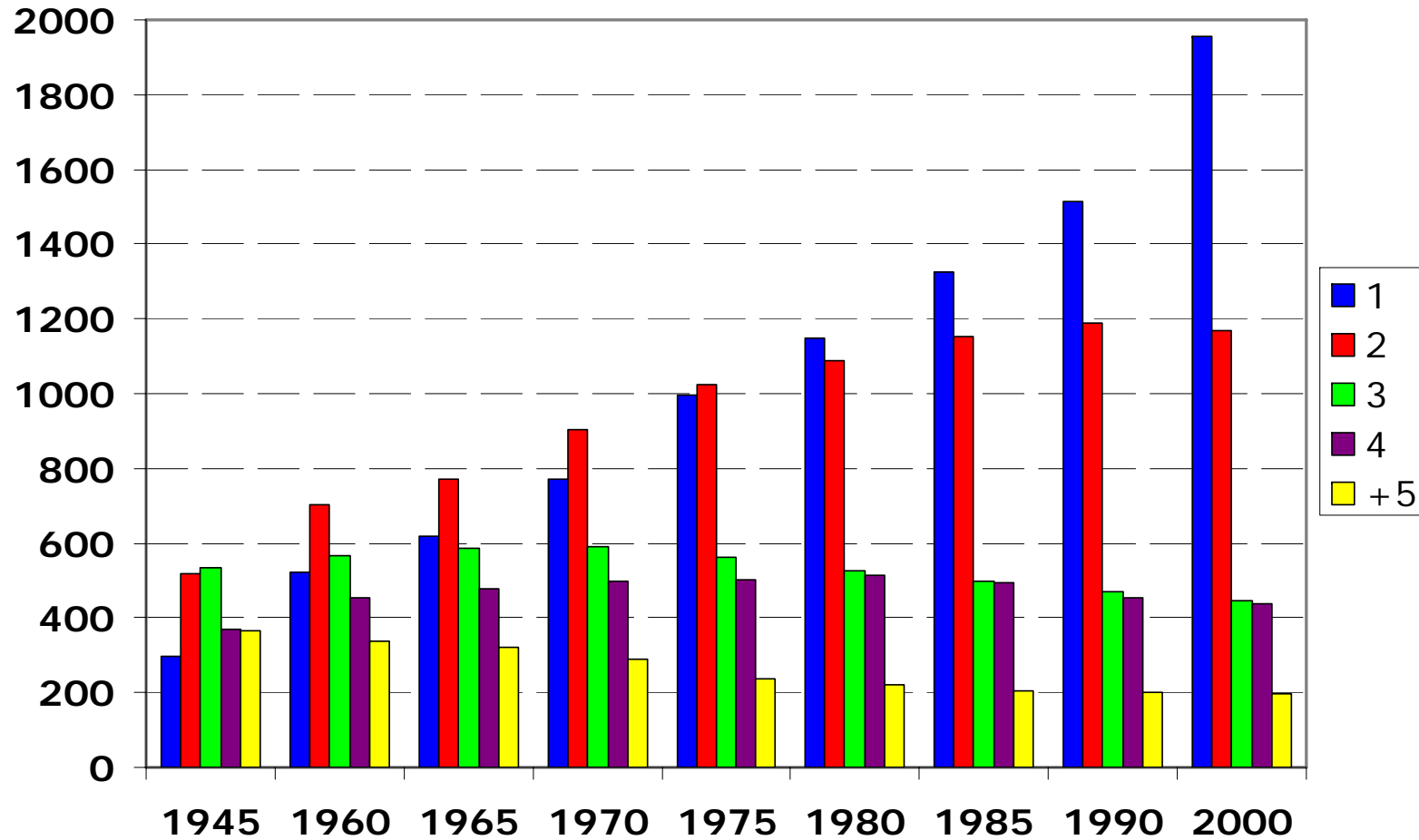
Typ av hushåll/Ålder	- 25	26-64	65-
Ensamstående			
Par utan barn (ålder så nära intervallen som möjligt)			
Familjer med barn = Ensamstående eller par med barn (oavsett ålder)			

Ett exempel på indelning

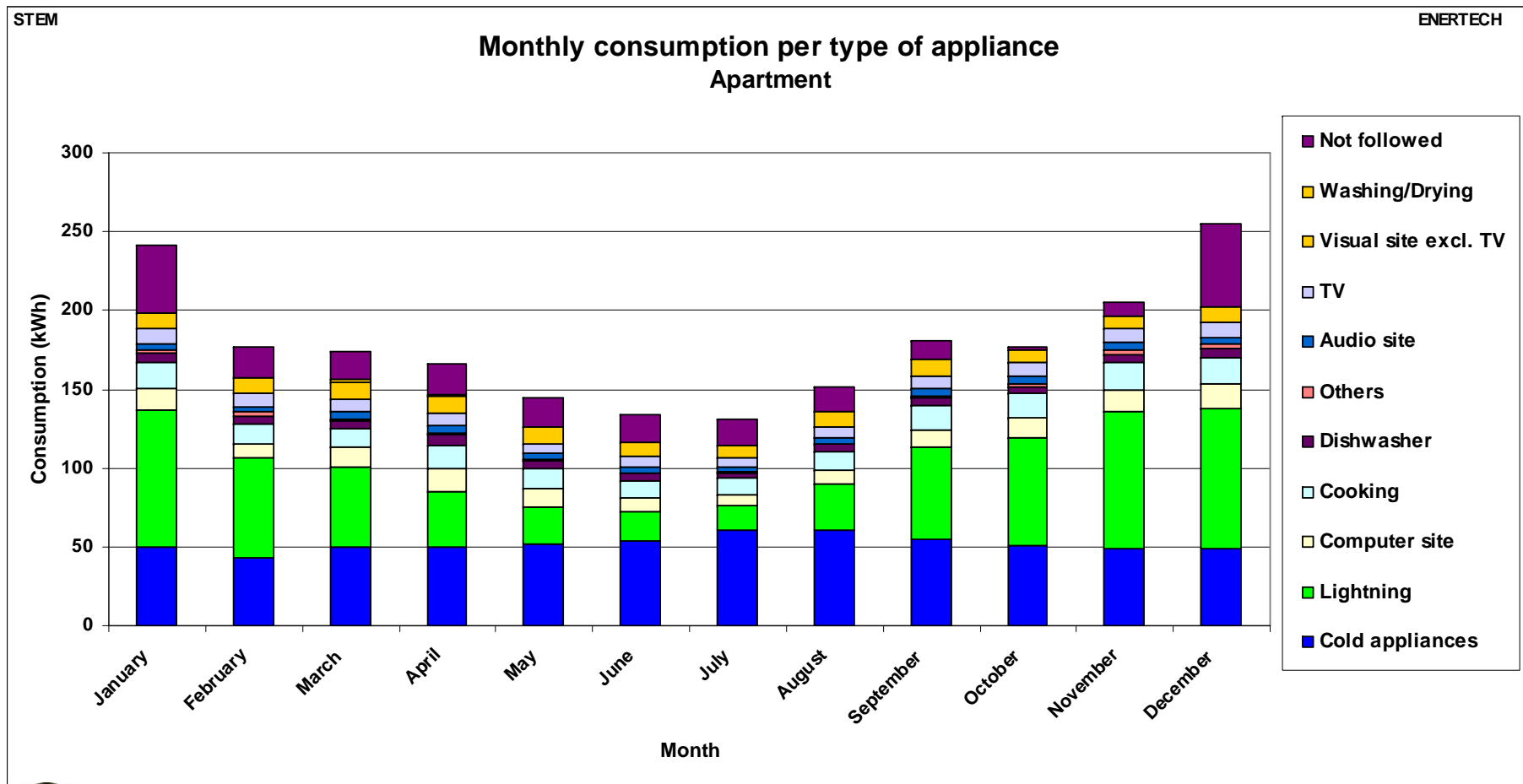
Uppdelning av hushållen i flera kategorier ger ytterligare information!

Lägenhet [kWh/yr]	Alla hushåll	Singel, > 64	Familj barn
Kyl och frys	720	530	830
Belysning	630	525	805
Matlagning och disk	510	305	630
Tvätt och tork	210	50	230
Stereo	60	-	85
TV	150	190	105
DVD, VCR etc	60	105	275
PC o dyl.	270	50	430
Övrigt	60	30	80
"Not followed"	330	250	430
Totalsumma:	3000	2035	3900

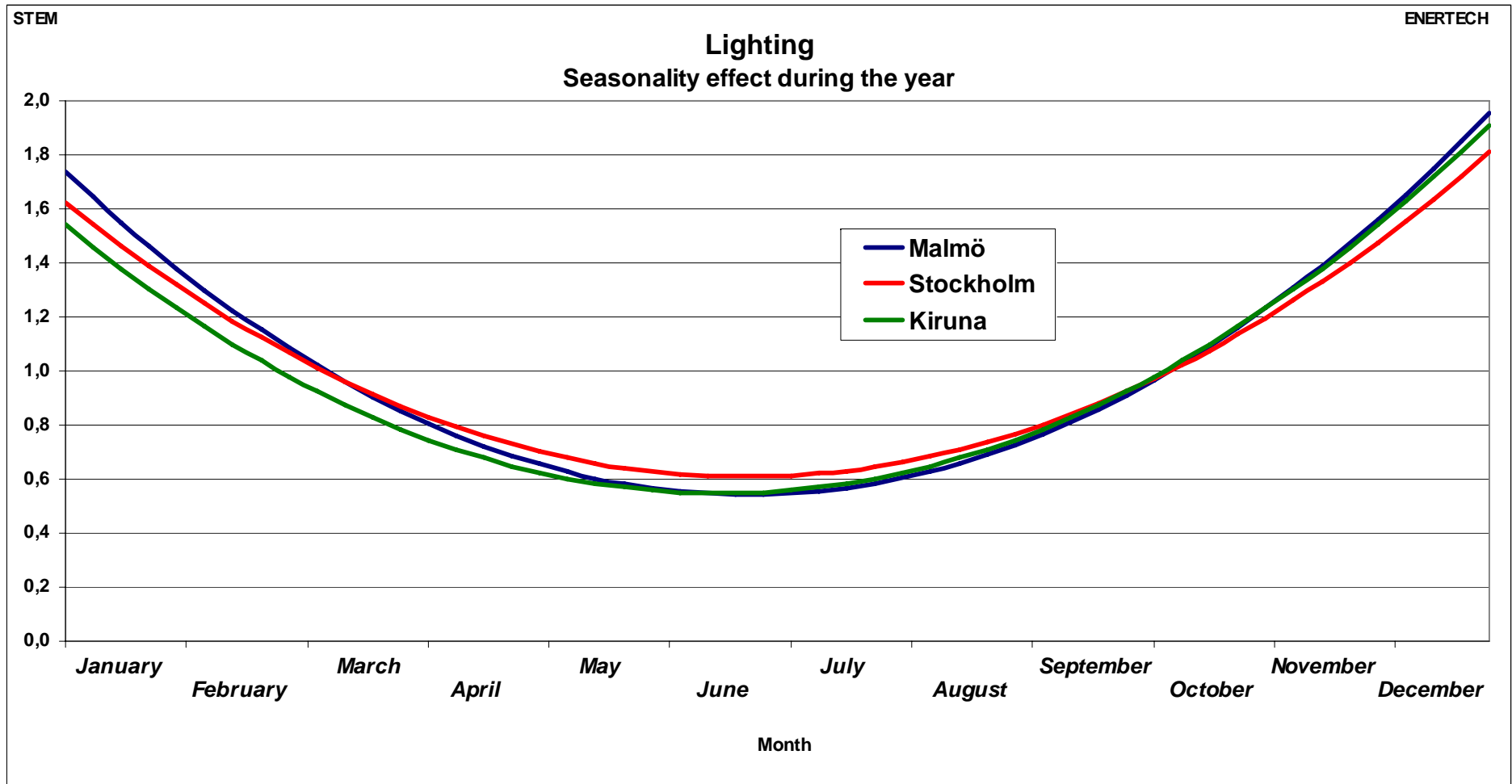
Hushåll historiskt

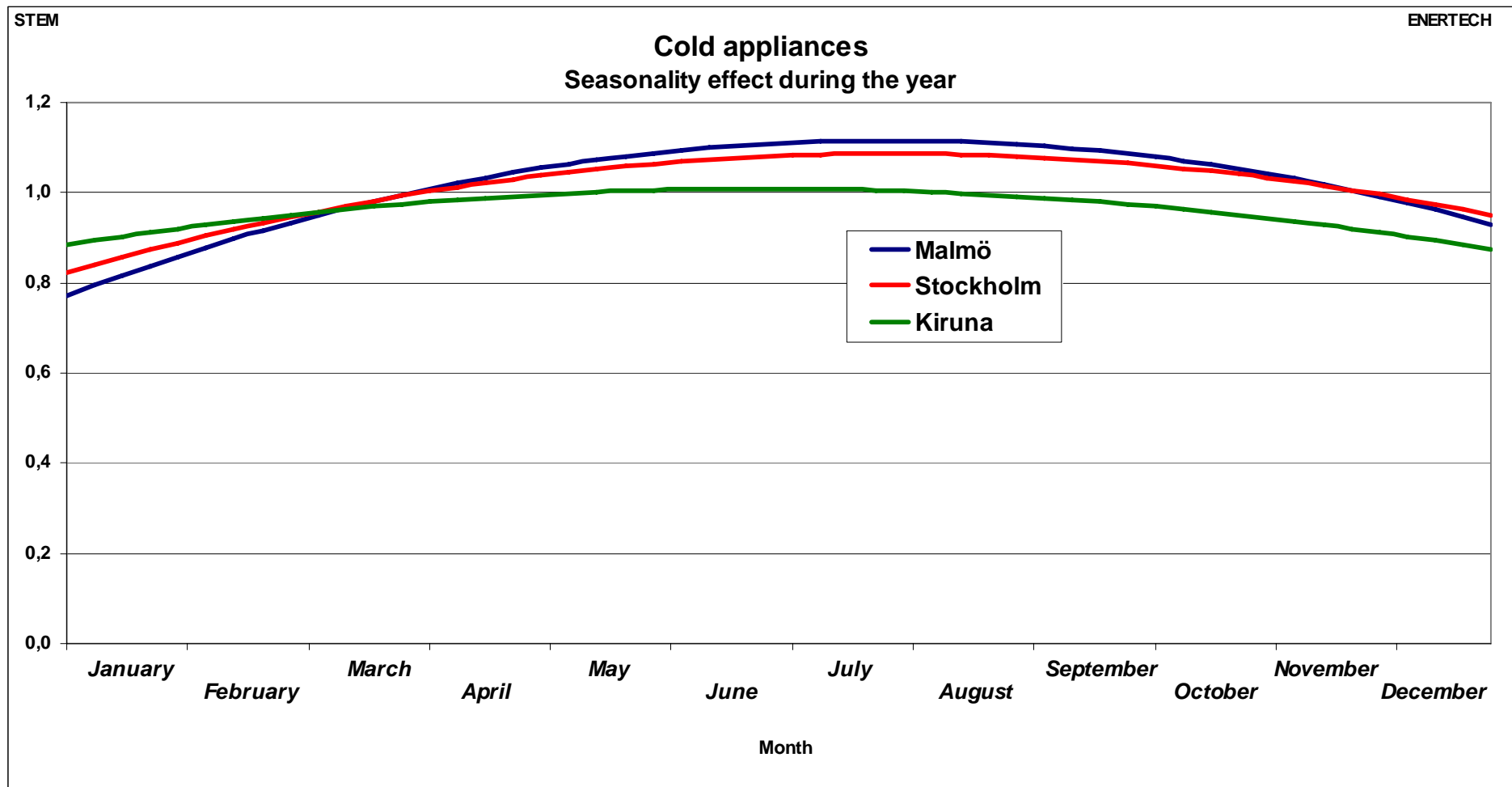
Lastkurvor: ger mer detaljerad information om användarmönster. *Lägenheter, alla hushåll, hela året*

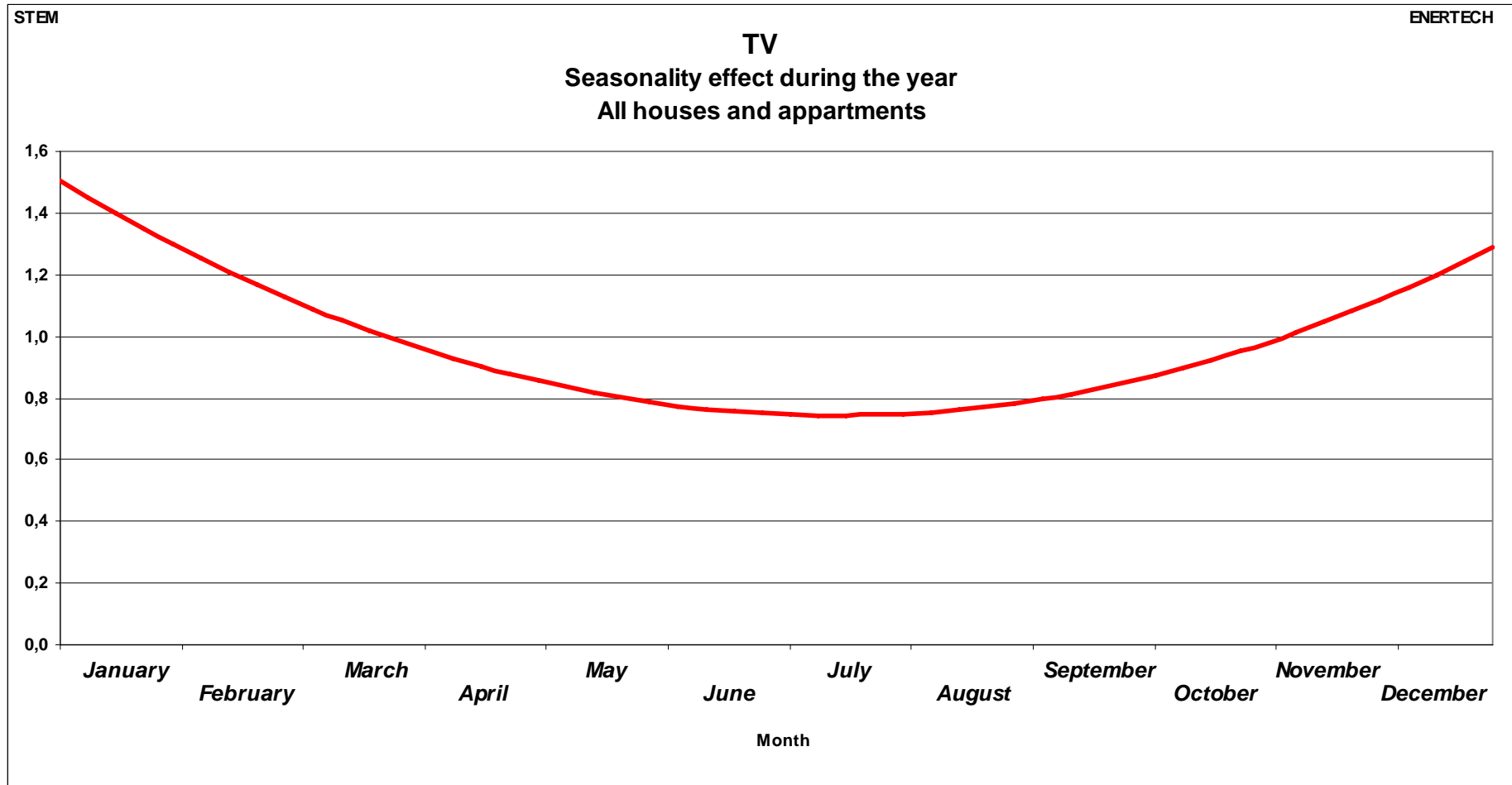
Säsongvariationer: Belysning

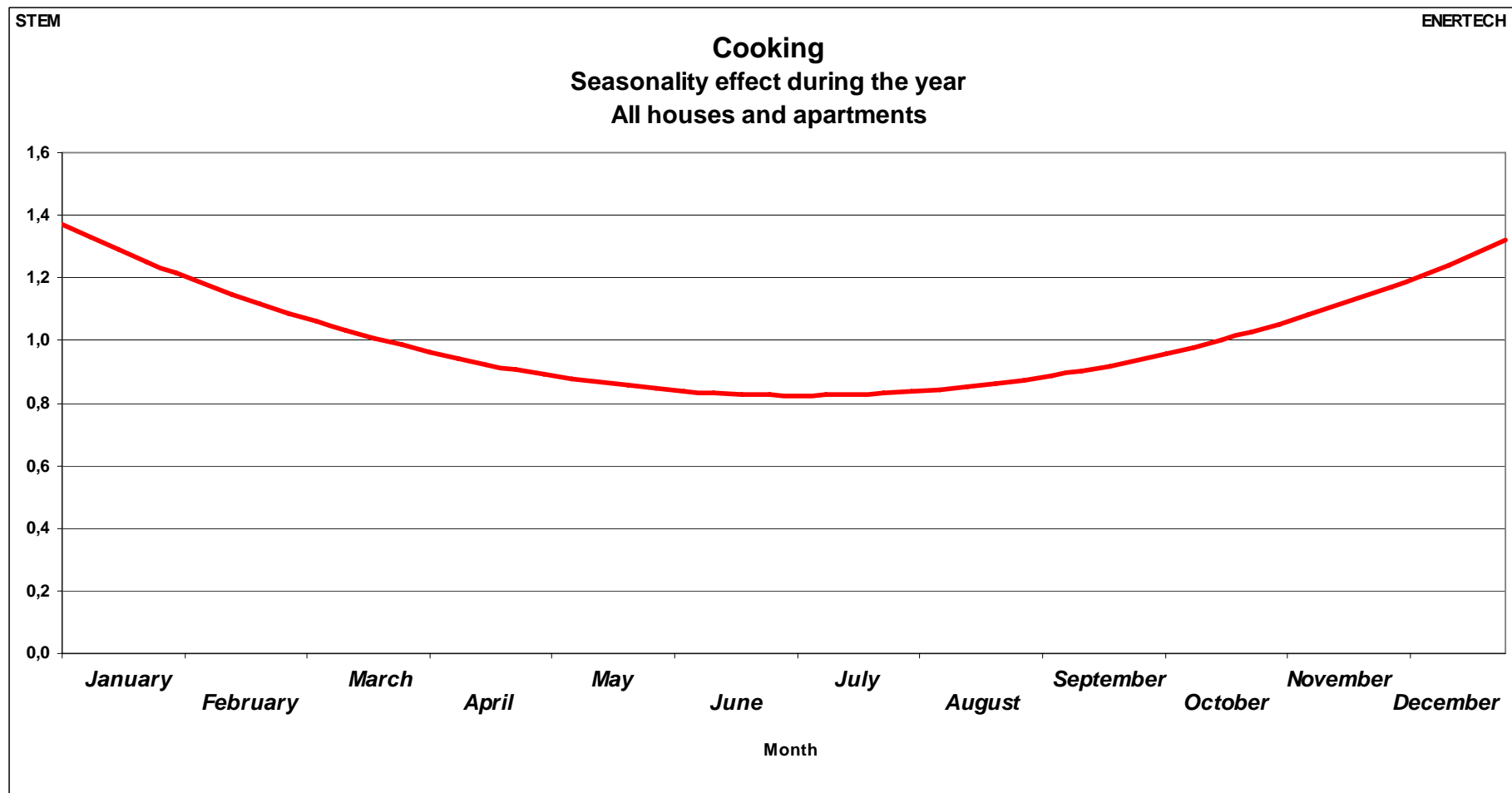
Säsongvariationer: Vitvaror

Säsongsvariationer: TV

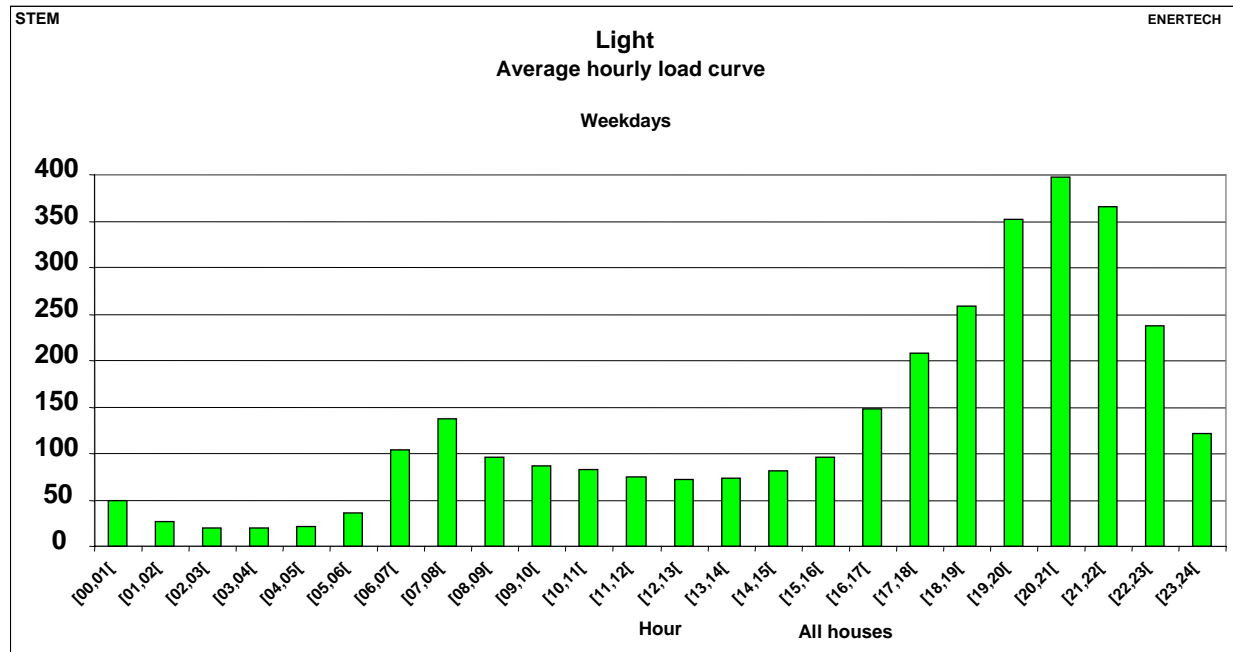

Säsongvariationer: Matlagning

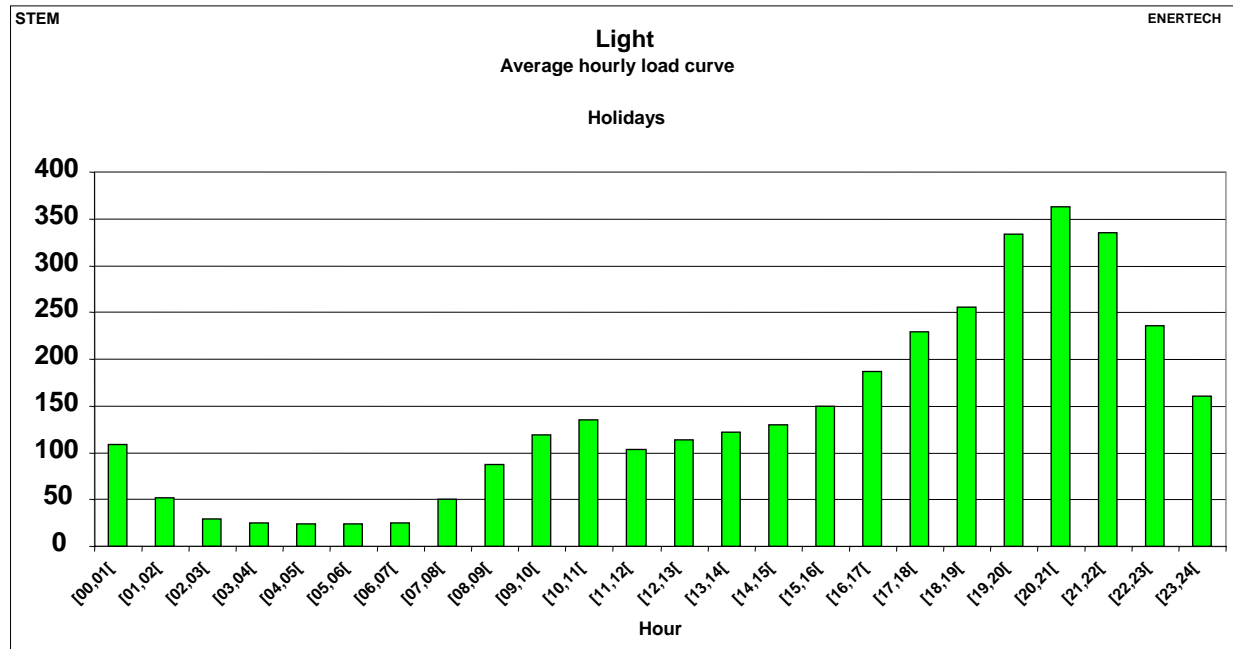

Exempel: Belysning i hus

Vardag

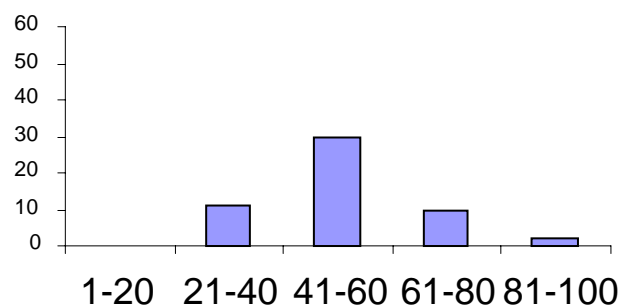

Helgdag

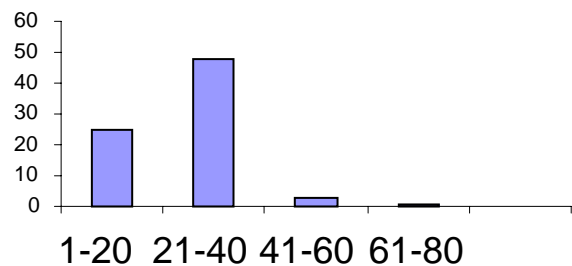

Belysning (2): antal lampor är väldigt stort...

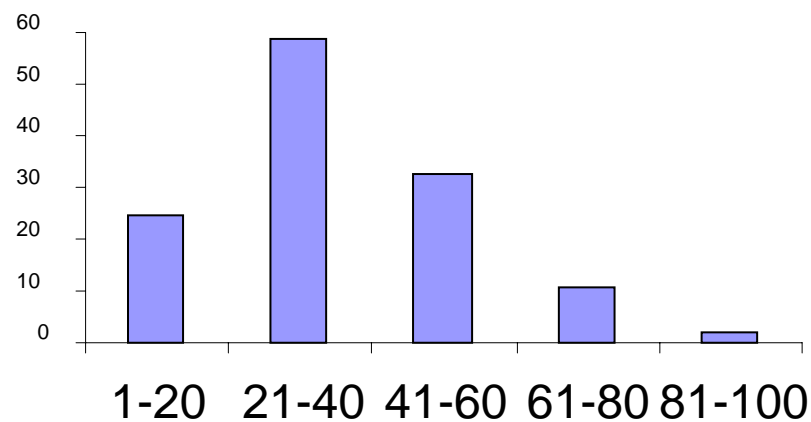
Number of lamps in houses

Number of lamps in apartments

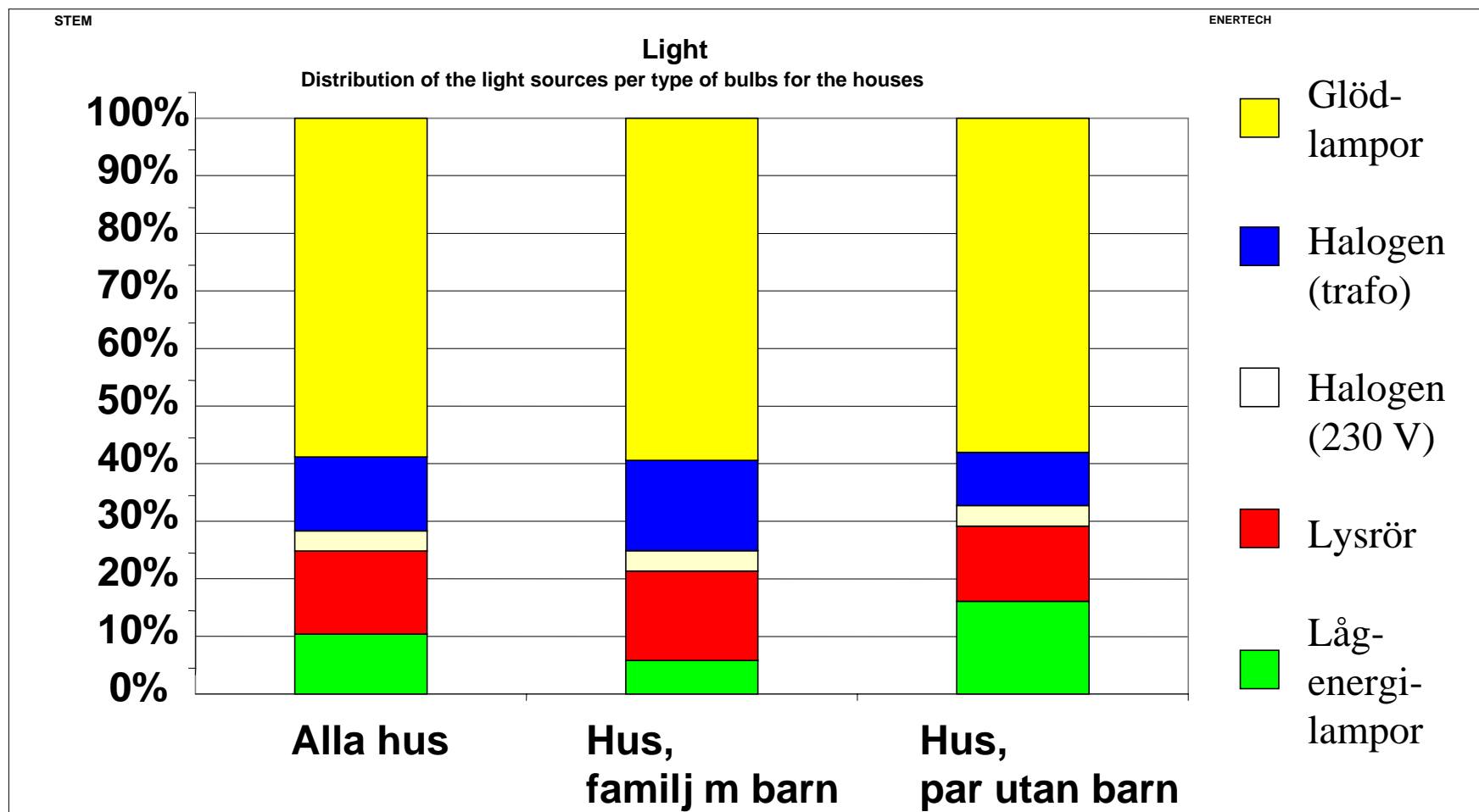

Number of lamps in all households

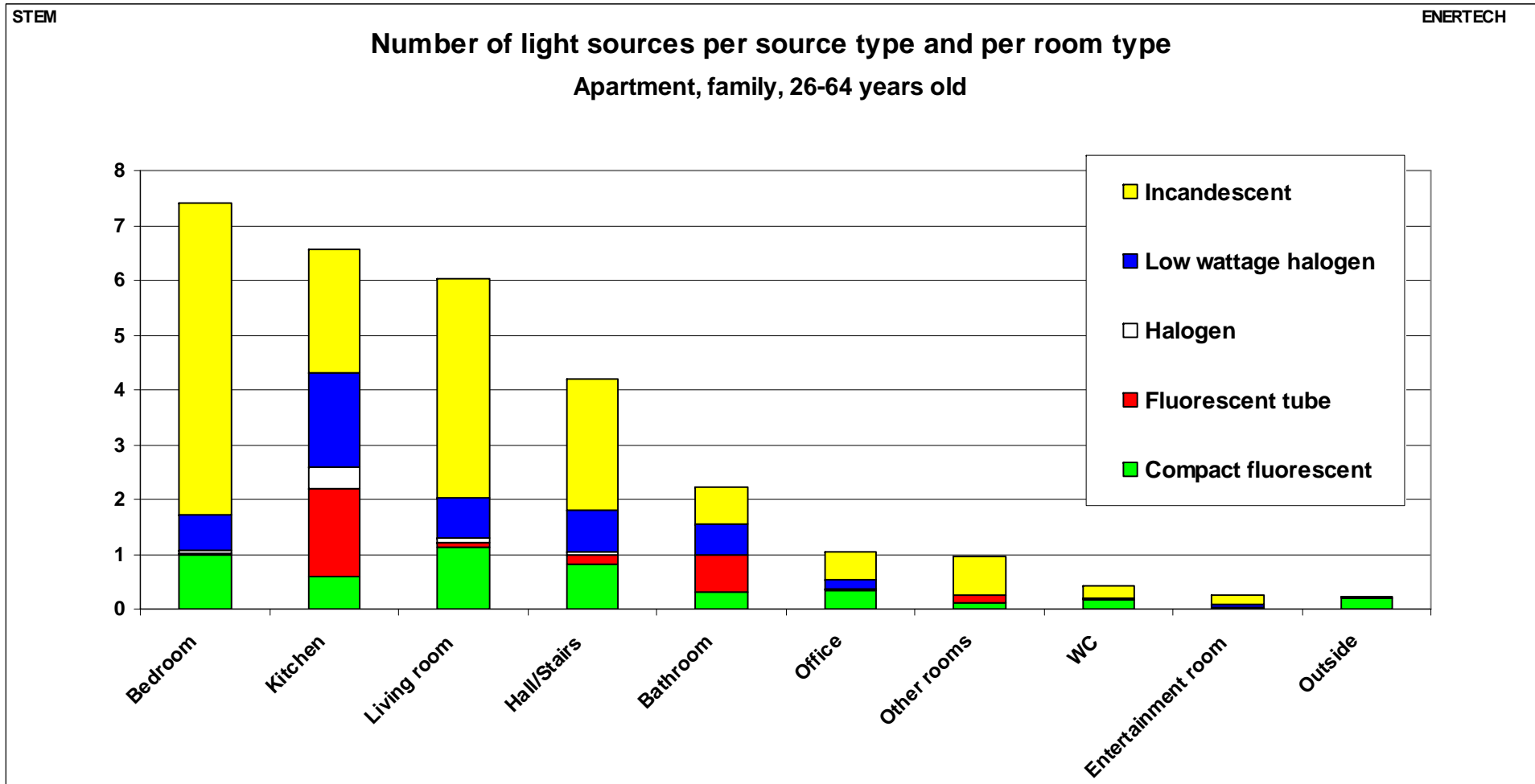

Installerad effekt: i snitt 1 – 2 kW

Belysning (3): fördelning av ljuskällor

Belysning (4): fördelning av ljuskällor per rum

Uppskattning av sparpotential glödlampor -> lågenergilampor

Besparing för det enskilda hushållet:

Antag drifttid 1000 h/år (i underkant)

60 W glödlampa: 60 kWh

11 W CFL: 11 kWh

Diff: 49 kWh

Byte av de 10 mest använda -> besparing på ca 500 kWh/år

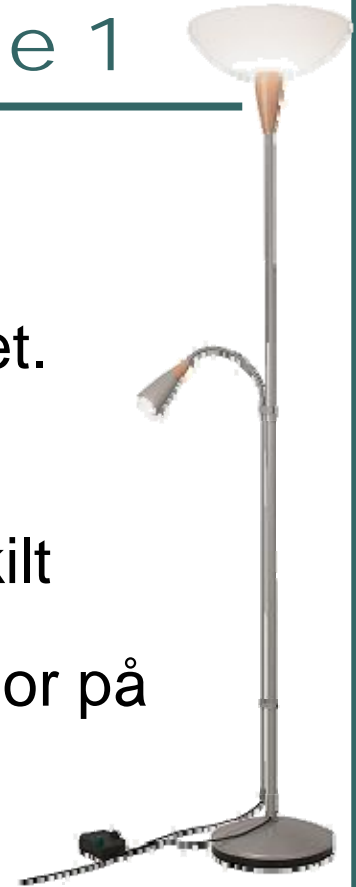
En CFL håller dessutom minst 10 gånger längre...

Besparing alla hushåll (1.8 milj hus, 2.4 milj lgh):

Minst 2 TWh! Motsvarar 80 000 hushåll á 25 000 kWh/år

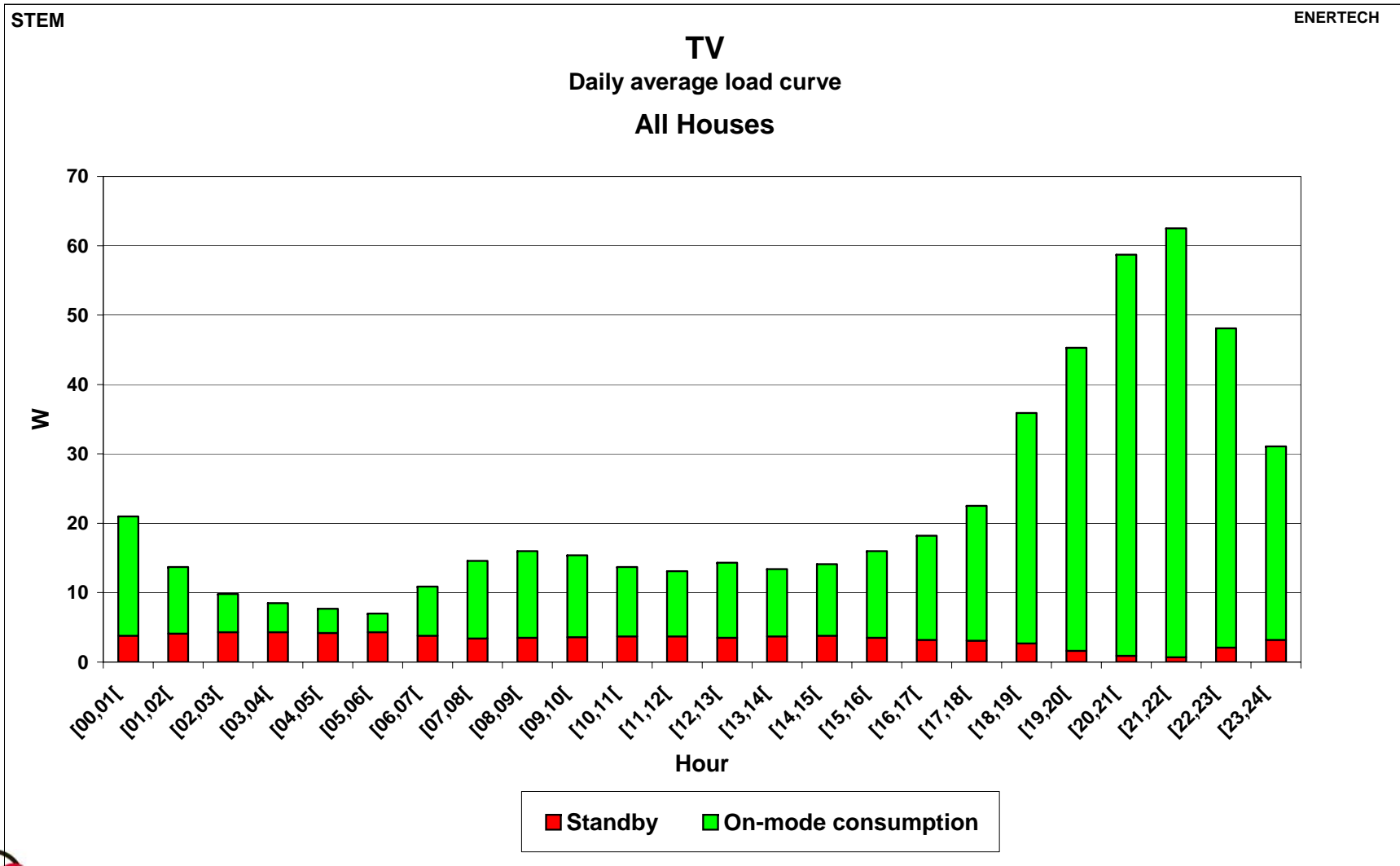
Generella råd dock trubbiga: Ensamstående, pensionerad kvinna - ex på resultat från beteendestudie 1

- Hyreslägenhet, mörk hall
- Tycker att lågenergilampor har låg ljusintensitet. Använder lysrör ovanför blomlådor.
- I praktiken väldigt hög elförbrukning. Den enskilt mest förbrukande lampan var en uppåtriktad golvlampa i vardagsrummet med halogenlampor på totalt 340 W som också brann 4.6 h per dygn.
- Denna golvlampa stod ensam för 50 % av belysningsele!

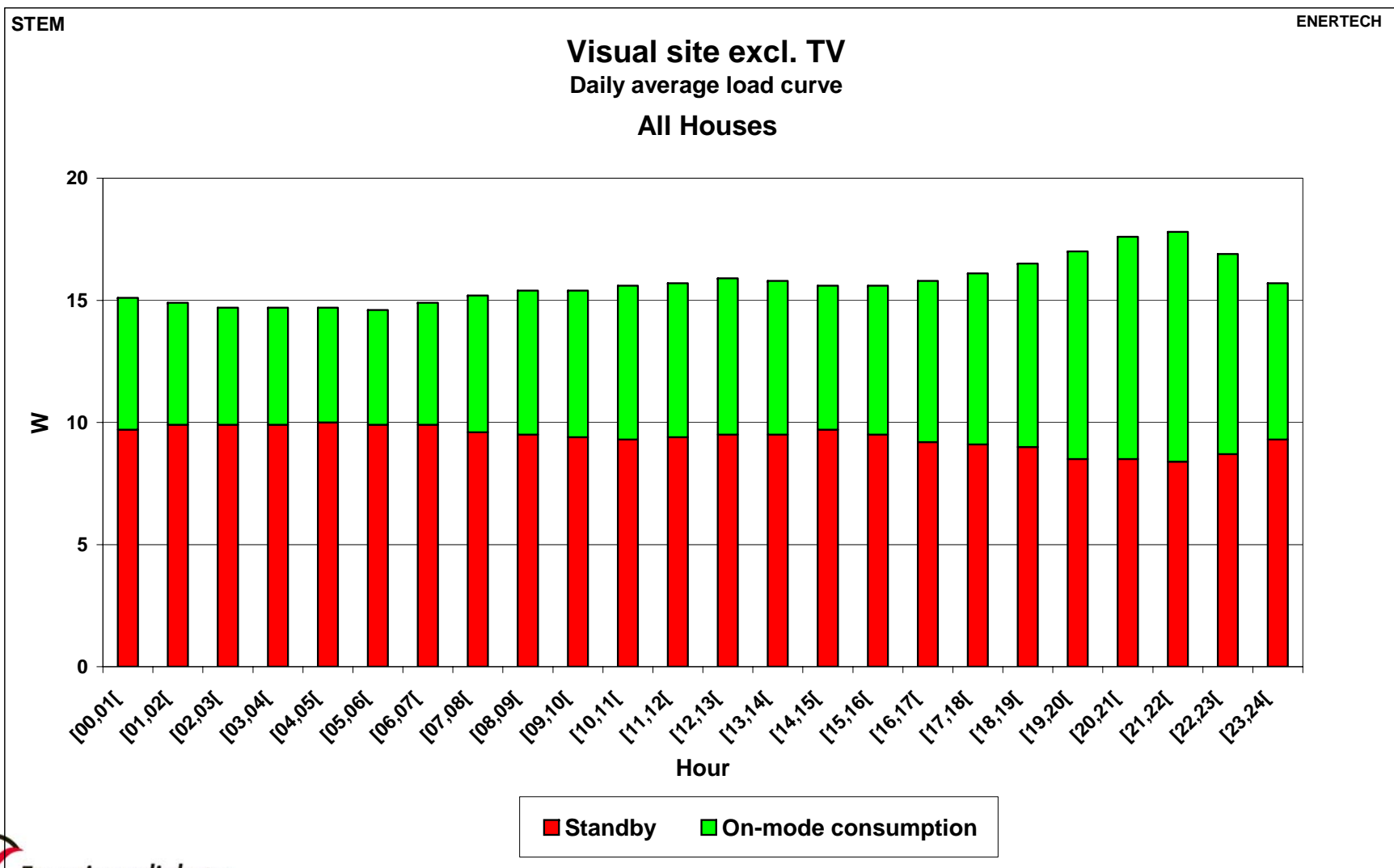
Annat exempel: Stand-by vs Drift (1)

TV: Rel låg standby, hög driftsförbrukning

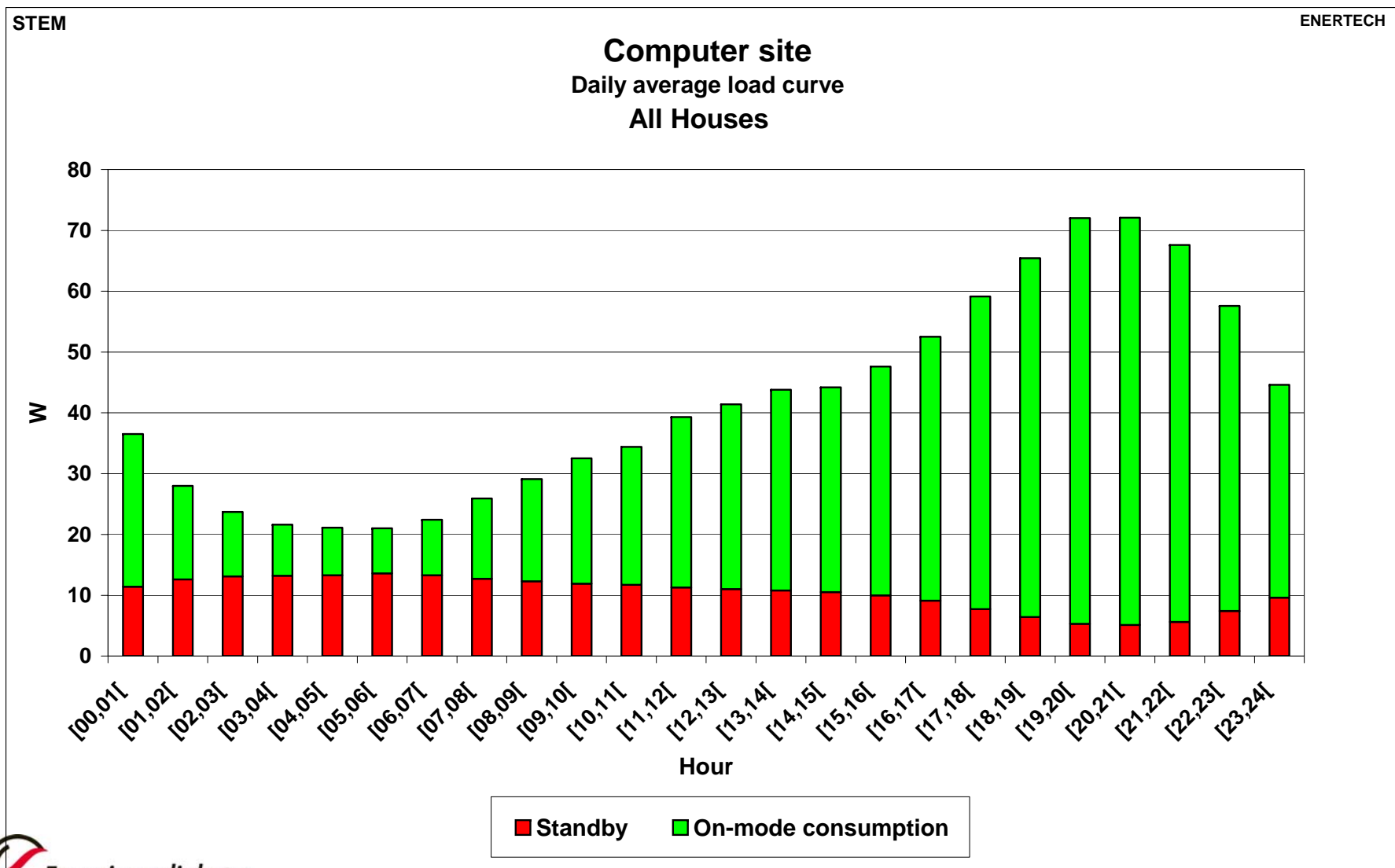
Stand-by vs Drift (2)

VCR, DVD etc: Rel hög standby, låg drift

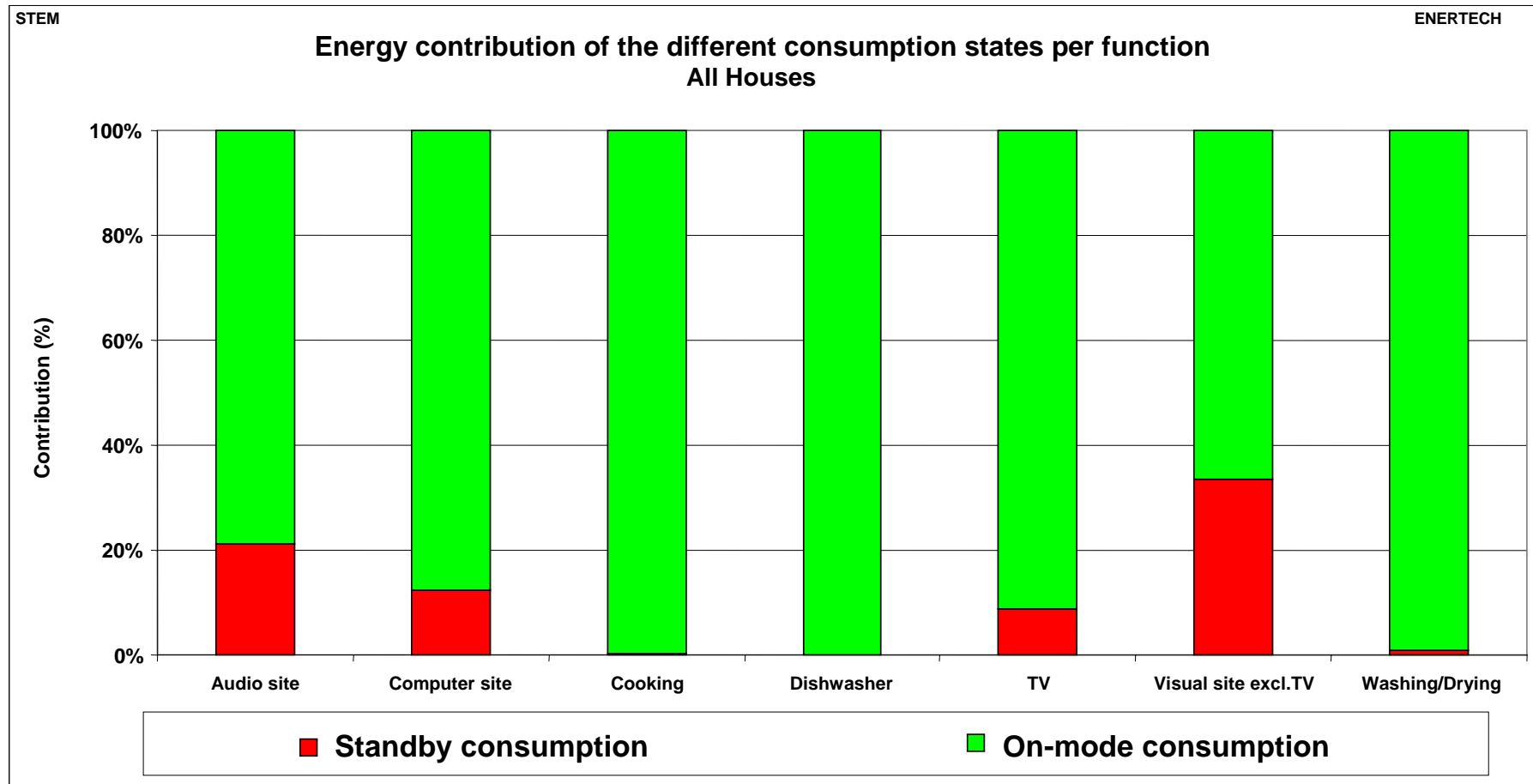

Stand-by vs Drift (3)

PC + tillbehör: Rel hög standby och hög drift

Stand-by (4). Alternativ framställning – m a p energiåtgång

Stand-by (5). Uppskattad sparpotential

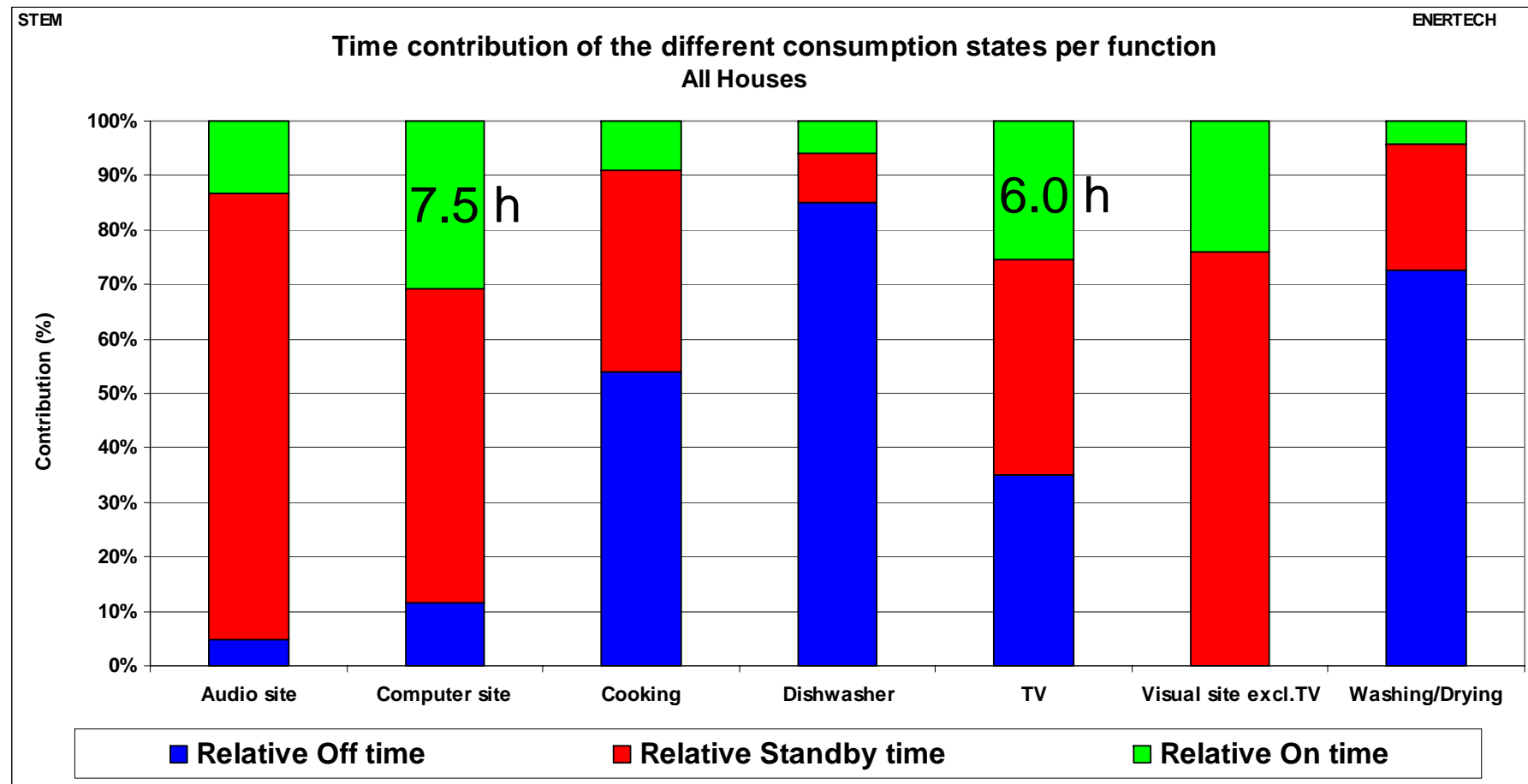
Standby delvis en definitionsfråga - men den ligger någonstans mellan **5 - 10 %** av hushållselförbrukningen i ett hem.

Ca 1.8 miljoner hus resp 2.4 lägenheter ->

Någonstans mellan **0.8 – 1.6 TWh per år**, motsvarande driften av ca 32 – 64 000 villor per år.

Borde vara möjligt att **halvera** denna bara genom att stänga av ordentligt eftersom mycket av standby-förlusterna sker på natten.

Stand-by (6). Alternativ framställning – m a p användningstid

Kommentar ang användningstider:

Enkät svar: genomsnittlig tid för *tittande* på TV varje dygn:
2.5 h

Men *uppmätt* tid för TV:n i påslaget läge: i genomsnitt **6.0 h**
per dygn... (varierar väldigt mycket: upp mot 16 h per
dygn!)

Enkäter inte alltid pålitliga... utformningen helt avgörande.

(Beteendestudie nr 2 ger fördjupade insikter)

Dags att skaffa en ny TV? Tänk på elräkningen också...

Welcome to the Next Generation

Introducing **1080p HD Plasma Displays**

Panasonic's new series of plasma displays for professionals is highlighted by our long-awaited 103-inch 1080p HD plasma display model, the largest* of its type in the industry.

Our new series offers the best in plasma displays in four ways: (1) Superb motion pictures, with the powerful viewing impact of smooth, high-resolution moving images on a large screen; (2) Outstanding expressivity across the entire color range specified in HDTV standards; (3) Superior tonal expression that produces crisper, richer blacks for true-to-life images. And (4) a full lineup of models to choose from, including a 103-inch 1080p HD model that debuts as biggest in the industry.

Panasonic plasma displays also give you a host of versatile functions, easy expandability, and the advanced specifications needed in the most demanding applications.

With our new plasma displays, Panasonic has high-performance solutions for all your professional needs.

*As of September 5, 2006, according to a Panasonic survey.

Resultat försäljning platt-TV 2007: **835 000 ex!**

Elräkningen, alltså - antag 5 timmar per dygn, 42 tum:

Welcome to the Next Generation

Introducing **1080p HD Plasma Displays**

Panasonic's new series of plasma displays for professionals is highlighted by our long-awaited 103-inch 1080p HD plasma display model, the largest* of its type in the industry. Our new series offers the best in plasma displays in four ways: (1) Superb motion pictures, with the powerful viewing impact of smooth, high-resolution moving images on a large screen; (2) Outstanding expressivity across the entire color range specified in HDTV standards; (3) Superior tonal expression that produces crisper, richer blacks for true-to-life images. And (4) a full lineup of models to choose from, including a 103-inch 1080p HD model that boasts the biggest in the industry. Panasonic plasma displays also give you a host of versatile functions, easy expandability, and the advanced specifications needed in the most demanding applications. With our new plasma displays, Panasonic has high-performance solutions for all your professional needs.

*As of September 5, 2006, according to a Panasonic survey.

261 W -> 476 kWh/år...

Monster-TV på 103 tum (dock främst för proffs-bruk):

Welcome to the Next Generation

Introducing **1080p HD Plasma Displays**

Panasonic's new series of plasma displays for professionals is highlighted by our long-awaited 103-inch 1080p HD plasma display model, the largest* of its type in the industry. Our new series offers the best in plasma displays in four ways: (1) Superb motion pictures, with the powerful viewing impact of smooth, high-resolution moving images on a large screen; (2) Outstanding expressivity across the entire color range specified in HDTV standards; (3) Superior tonal expression that produces crisper, richer blacks for true-to-life images. And (4) a full lineup of models to choose from, including a 103-inch 1080p HD model that debuts as biggest in the industry. Panasonic plasma displays also give you a host of versatile functions, easy expandability, and the advanced specifications needed in the most demanding applications. With our new plasma displays, Panasonic has high-performance solutions for all your professional needs.

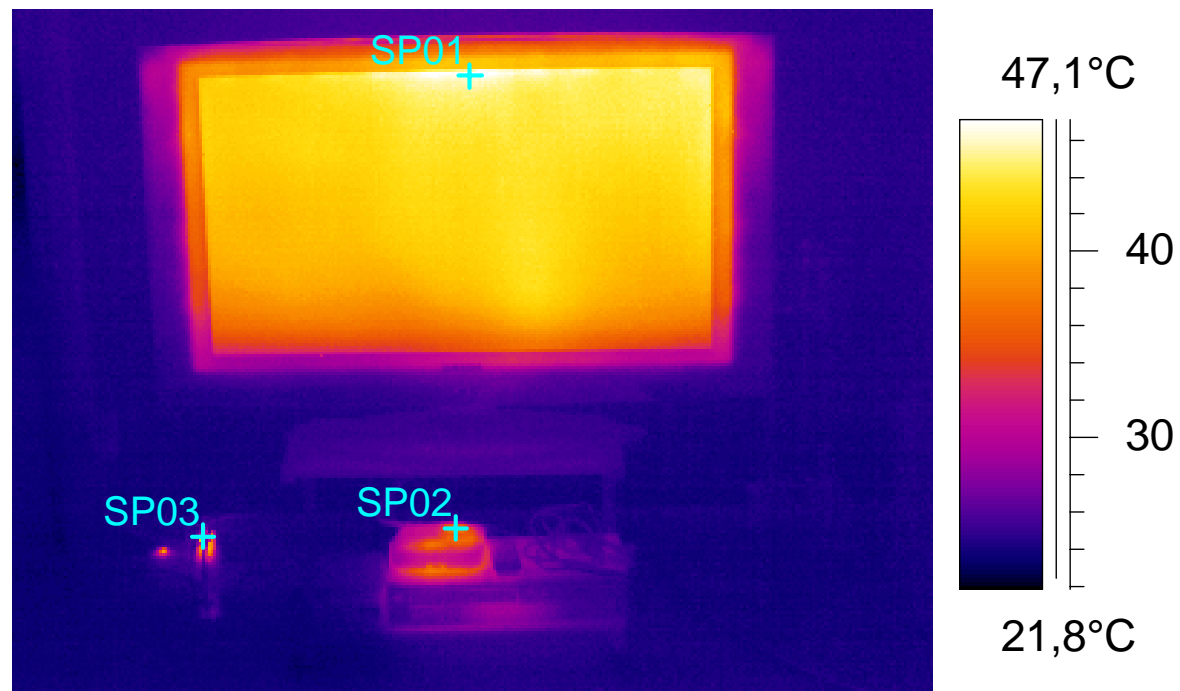
*As of September 5, 2006, according to a Panasonic survey.

261 W -> 476 kWh/år...

1.55 kW -> 2838 kWh/år!

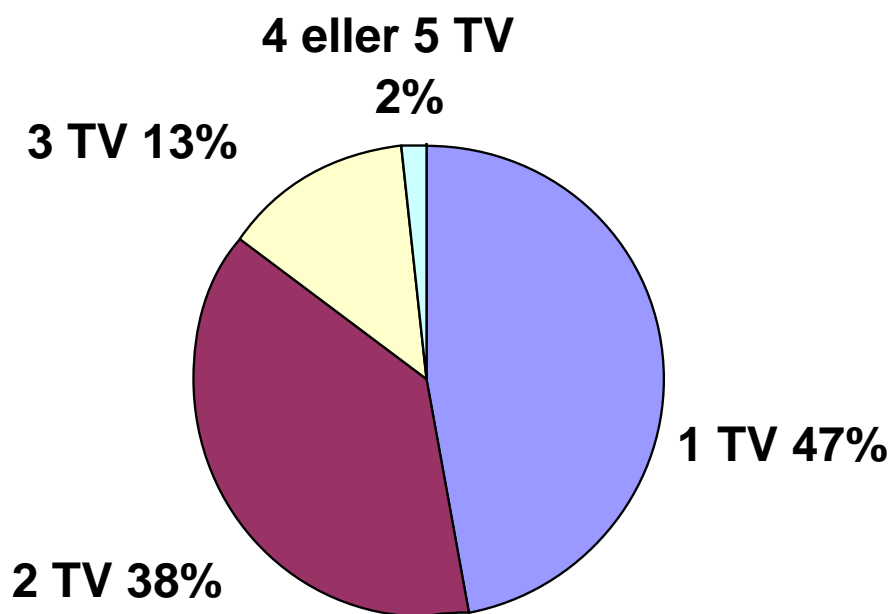

TV:n som värmekälla...

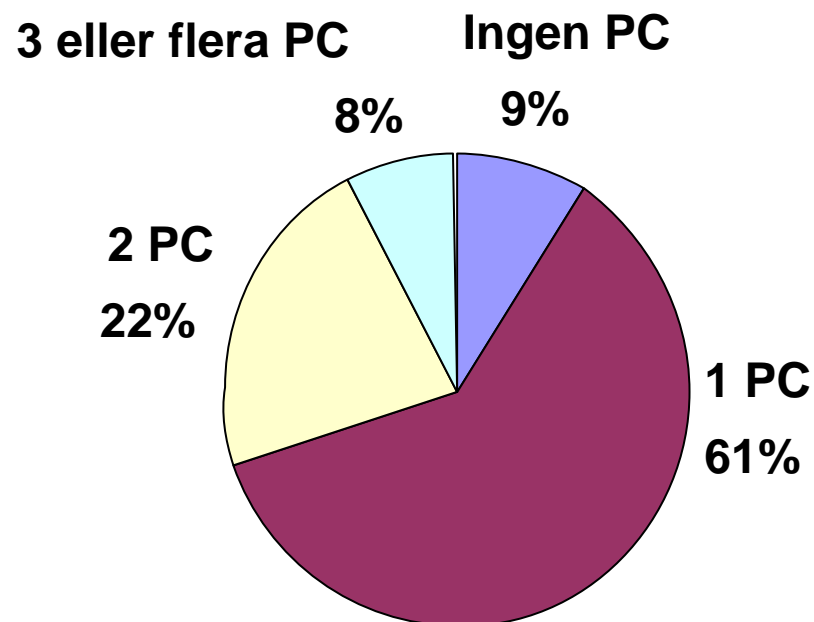

40 tum LCD TV i drift med varm Robertbox under samt nätadapter till vänster. Temperaturer upp mot 48 grader. (Står på ca 5 - 6 h per dag...)

Trend: *ökande* inslag av underhållningselektronik

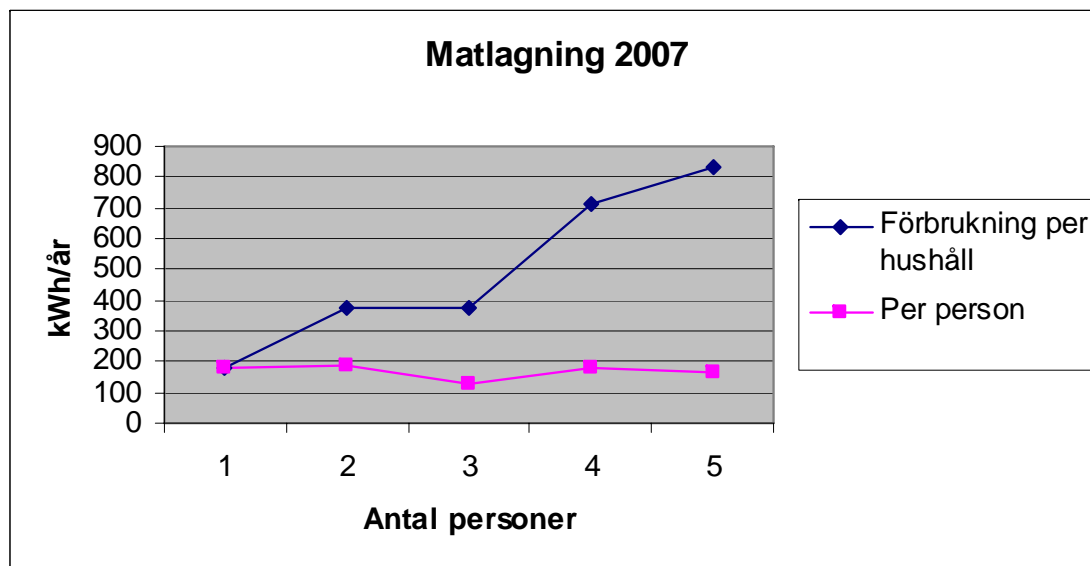
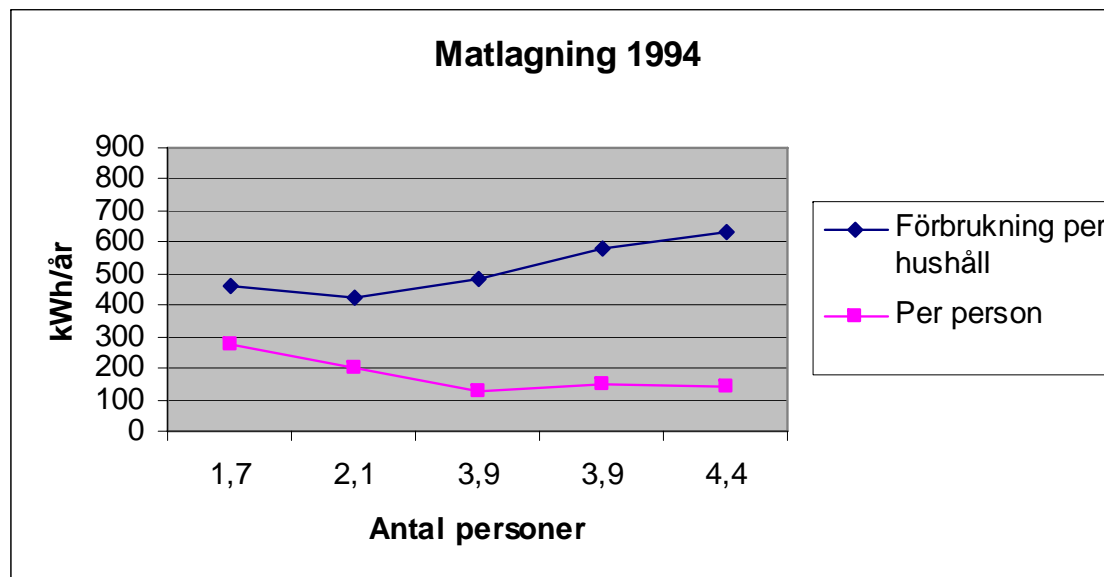
TV-apparater i hemmen

Datorer i hemmen

Matlagning 1994 resp 2007 – prel resultat.

1994: stora familjen:
144 kWh/pers, år

2007: stora familjen:
166 kWh/pers, år

Varför? Ny teknik men
ändrat beteende...

Slutsatser dragna av beteendestudie 2

Växelspelet mellan hushållsmedlemmarna är avgörande:

- Konkurrens och/eller förhandling om gemensamma resurser
- Tendens från gemensam användning till *individuell* användning:
 - Hemelektronik: Löses alltmer genom att *öka* antalet resurser
 - Matlagning: *seriell* tillagning för större hushåll

Återigen: Elanvändningen beror på kombinationen av *teknik* och *beteende*

Vad återstår att göra?

- **Mäta klart:**
 - Hushållen klara juni -08
 - Fastighetsmätningarna klara dec -08
- **Bearbetning av rådata:**
 - Korrigeringar, kalibreringar
 - Lagring i databas – klart hösten -08
- **Data-analyser:**
 - Egna analyser, inkl statistik
 - Underlag till Energikalkylen, webb-statistik
 - Analyser utförda av forskare och konsulter
 - Därefter publicering av alla data tillgängliga för alla
- **Metodutveckling:**
 - Utvärdering av nuvarande metod
 - Förslag på förbättringar inför nästa omgång (start 2011?)
 - Nordiskt samarbete
 - Övriga samarbeten inom EU i första hand
- **Rapporter under -08 och -09**

Status tilläggsstudier

- **Vattenmätningar** i 10 hushåll på **kran-nivå** (1 – 10 min data, en månad), kall och varmvatten. *Rapport snart klar*
- **Vattenmätningar** i (max) 50 hushåll : enbart **inkommande** kall och varmvatten (10 min data, en månad). *Mätningar pågår*
Förslag: utökade mätningar då det finns många hushåll kvar som anmält intresse. Synpunkter?
- **Beteendestudie** nr 1, **belysning**: intervjuer med 8 hushåll. *Rapport snart klar*
- **Beteendestudie** nr 2, **övrig användning**: ”Matlagning”, ”Underhållning”, ”Ren”, etc. Intervjuer och/eller dagböcker; 14 hushåll *Rapport snart klar*
- **Reaktiv effekt och övertonsinnehåll** från glödlampor, CFL och LED's: per lampa och per hushåll (labstudie) *Rapport snart klar*
- **Mätningar och intervjuer** av ett hushåll före och efter utbyte av belysning och vitvaror till bästa möjliga *Uppskjuten*
- **Värmebidrag** från apparater och belysning (labstudie) *Ej påbörjad.*

Övriga förslag på studier...

1. Förbrukningen för värme, vatten och ventilation i hus med elvärme etc
2. Samkörning hushållsmätningarna och vattenmätningarna
3. Belysning – allt möjligt!
4. Tvättfrekvenser och energiåtgång, för olika hushållstyper
5. Dito för diskmaskin...
6. Dito för matlagning osv
7. Utvärdering av energimärkningen i praktiken
8. Standby mer i detalj
9. Kartlägga hemelektroniken mer i detalj
10. Vattenmätningarna – fördjupade analyser på kran-nivå i första hand.
Underlag till standarder och märkning.
11. Kompletterande beteendestudier: genus och ålder korrelerat till elanvändningen
12. Samkörning Stockholms stad och våra mätningar – vissa hushåll
13. Energi-indikatorer (i samarbete med SYSA)
14. Delta i internationella projekt: som t ex IEA:s Implementing Agreement on Efficient Electrical End-use Equipment (4E): se <http://www.iea-4e.org/>